

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертаційну роботу

Тульчинського Ростислава Володимировича

«Інституціональні та управлінські детермінанти становлення нового регіоналізму в Україні», що подана на здобуття наукового ступеня

доктора економічних наук за спеціальністю

08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

Наприкінці минулого століття процеси глобалізації та інтеграції, які охоплюють всесвіт призвели до структурних зрушень світового господарства в цілому, що вплинуло на парадигмальні зрушення розвитку світової економічної думки. Це, у свою чергу, відбилося на наукових поглядах щодо значення розвитку регіональної економіки та їх функціонування у складі просторових суспільних систем. У Європейському Союзі виникла нова модель трансформації державних та регіональних утворень «Європа через регіони», яка прийшла на противагу моделі розвитку Європейських держав «Європа регіонів». Зміна вектору розвитку Європейських країн у напрямі акцентування уваги та значимості регіонального розвитку призвела до появи нової парадигми становлення нового регіоналізму в Європі. Саме новий регіоналізм, починаючи з 90-х років минулого століття, спрямований на ефективне використання внутрішнього потенціалу регіонів за рахунок удосконалення інструментарію регіональної політики, став підґрунтям, спрямованим на формування нової активної ролі регіонів у розвитку Європейського Співтовариства.

Процеси регіоналізації, що зумовлені моделлю трансформації державних та регіональних утворень «Європа через регіони», поширюються не тільки на рівні міжнародних регіонів, а й у складі самих держав, тим самим розвиваючи внутрішній потенціал власних регіональних суб'єктів та регіональних суспільних систем. Регіони розглядаються як сукупність

утворень з позицій можливостей їх подальшого зростання та включення в глобальні процеси, розвивається взаємозв'язок між регіональними і глобальними партнерами на субрегіональному рівні тощо.

Парадигмальні зміни у напрямі виникнення нового регіоналізму Європейських країн вплинули і на вектор соціального-економічного розвитку регіонів України. Це вимагає приділення особливої уваги до проблем задіяння інституціональних та управлінських детермінант становлення нового регіоналізму в Україні. Проблеми задіяння детермінант становлення нового регіоналізму відносяться до сфери дії Законів України: «Про засади державної регіональної політики», «Про стимулювання розвитку регіонів», «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад» та постанов Кабінету Міністрів України: «Деякі питання удосконалення системи моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики», «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року», «Про порядок та умови надання субвенції з державного бюджету на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад», «Про утворення Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку», «Про утворення Офісу реформ», «Про утворення Ради з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування», а також Програми для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку «U-LEAD з Європою» тощо. Це зумовлює необхідність розвитку теоретико-методичних засад і розроблення науково-практичних рекомендацій щодо соціально-економічного розвитку регіонів в умовах становлення нового регіоналізму в Україні.

Все вищевикладене свідчить про необхідність комплексного вивчення питань становлення нового регіоналізму в Україні під впливом інституціональних та управлінських детермінант та обумовлює актуальність дисертаційного дослідження. При цьому, необхідно: з'ясування теоретичних

засад становлення і розвитку регіональних суспільних систем; обґрунтування методологічного підґрунтя дослідження та методичних підходів до оцінки ступеню досконалості впливу інституціонального та управлінського середовища регіональних суспільних систем; аналіз тенденцій і динаміки стану регіональних суспільних систем України у трансформаційний період, розроблення методичних підходів до оцінювання впливу державної регіональної політики на модернізаційний стан просторових господарських систем в умовах становлення нового регіоналізму в Україні; запровадження модернізаційних детермінант трансформації суспільно-територіальних систем в умовах посилення процесів євроінтеграції.

Дисертаційна робота присвячена актуальній науково-прикладній проблемі розроблення теоретико-методологічних та прикладних засад формування та задіяння інституціональних та управлінських детермінант становлення нового регіоналізму в Україні. Розроблені й запропоновані дисертантом вихідні положення теорії регіонального розвитку реалізовані на засадах консолідованої концепції задіяння інституціональних та управлінських детермінант становлення нового регіоналізму в Україні задля соціально-економічного розвитку регіонів, що передбачає консолідацію зусиль всіх суб'єктів становлення нового регіоналізму та спрямована на зменшення асиметричності соціально-економічного розвитку регіонів України за рахунок подолання інституціональних перешкод соціально-економічного розвитку регіонів. Ць відбувається у межах процесу регіоналізації, підвищення ефективності використання ендogenous потенціалу регіонів та задіяння інтелектуально-інноваційної сфери, підвищення безпеки країни за умов впровадження системи забезпечення економічної безпеки регіональних господарських систем, зростання конкурентоспроможності регіонів як суб'єктів міжнародних ринків.

Важливим аргументом актуальності даної роботи є також її своєчасність та значимість для практики господарюючих суб'єктів та соціально-економічного розвитку регіональних суспільних систем.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність

Вивчення дисертації Р. В. Тульчинського, автореферату, публікацій у фахових та інших наукових виданнях, у тому числі, тих, які включені до міжнародних наукометричних баз, дозволяє зробити висновок про те, що одержані наукові результати є достовірними та обґрунтованими.

Наукові положення, висновки і пропозиції, які містяться в дисертації, також є достатньо обґрунтованими та достовірними, що забезпечується застосованою методологією дослідження, проведеним критичним аналізом вітчизняних і зарубіжних джерел з досліджуваних питань щодо інституціональних та управлінських детермінант становлення нового регіоналізму, законодавчих та нормативних актів, інформаційних та аналітичних матеріалів міністерств, інформаційних матеріалів міжнародних асоціацій та рейтингових агентств, звітних даних суб'єктів регіональних господарських систем.

Зміст дисертаційної роботи відзначається послідовністю досягнення поставленої мети та повною реалізацією завдань дослідження, що свідчить про завершеність і обґрунтованість отриманих результатів.

У дисертації достатньо повно обґрунтовано авторський підхід до визначення теоретичної та методологічної основи дисертаційної роботи у складі комплексного підходу наукового пізнання для отримання більш цілісного комплексного уявлення про становлення нового регіоналізму та процесів, які його супроводжують, а також загальнонаукових і спеціальних методів досліджень, зокрема таких, як: історико-логічний, діалектичний, аналізу та синтезу, групування, монографічний, узагальнень, декомпозиції, соціологічного аналізу, графічний, абстрагування та формалізації, статистичний, аналітичного моделювання та експериментальний, що ґрунтуються на сучасних наукових засадах економічної теорії та теорії

регіонального розвитку. Це дозволило автору визначити якісні й кількісні характеристики проблеми, що досліджується.

Дисертаційна робота виконувалася Р. В. Тульчинським в межах науково-дослідних робіт, що здійснювалися у ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» за темами: «Діагностування економічного розвитку регіональних економічних систем в умовах становлення нового регіоналізму» (номер державної реєстрації № 0118U001590); «Підвищення ефективності структури економічних систем на різних рівнях функціонування» (номер державної реєстрації № 0118U001589); «Модернізаційні детермінанти трансформації суспільно-територіальних систем України в умовах посилення процесів євроінтеграції» (номер державної реєстрації № 0118U001588).

Науковий доробок автора було використано у межах роботи над міжнародним проектом з трансферу знань (KTU) Knowledge Transfer Unit – From Applied Research and Technology – Entrepreneurial Know – How Exchange to Development of Interdisciplinary Curricula Modules (Reference Number: 544031-TEMPUS-1-2013-1-AT-TEMPUS-JPHES Grant) в межах виконання Міжрегіональної програми Європейського сусідства та партнерства за участю Міжнародного науково-технічного університету (1.12.2013–30.11.2016 рр.), яким було обґрунтовано пропозиції щодо: (акт впровадження № 02/11810-а від 15.12.2016 р.).

У межах цих тем автором удосконалено методичний підхід до оцінки соціально-економічного розвитку регіонів України, запропоновано модель оцінки впливу становлення нового регіоналізму в Україні на соціально-економічний розвиток регіонів під дією функціоналів управління становлення нового регіоналізму. Обґрунтовано, що розвиток регіональних суспільних систем відбувається у площині модернізації економіки регіонів, а також визначено детермінанти становлення нового регіоналізму в контексті євроінтеграції України.

Основні наукові положення і результати досліджень, що винесені на захист, доповідалися та пройшли апробацію на міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференціях.

Сукупність даних обставин визначає достовірність і вірогідність одержаних результатів.

Наукова новизна одержаних результатів

Ознайомлення зі змістом дисертації, наукових публікацій та автореферату дає підставу визначити основні наукові положення й висновки, що характеризуються науковою новизною і відображають особистий внесок автора в таку галузь науки як розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Найбільш вагомим науковим результатом здобувача є: сформульовані концептуальні положення щодо теорії регіонального розвитку, реалізовані на засадах консолідованої концепції задіяння інституціональних та управлінських детермінант становлення нового регіоналізму в Україні задля соціально-економічного розвитку регіонів, що є системою методологічних, соціально-економічних заходів, принципів, форм, методів, засобів (с. 340-348); запропоновані методологічні основи щодо становлення нового регіоналізму в Україні, що базуються на комплексному підході (с. 113-122); системі загальноекономічних та специфічних принципів (с. 123-128); розроблені теоретико-методологічні засади функціоналів становлення нового регіоналізму, які відповідно до системно-ієрархічного підходу, містять функції та їх підфункції (с. 131-144);

Удосконалено:

методичні підходи щодо нарощення інтелектуального капіталу регіонів, що засновані на розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, знаннях, організації безперервної, доступної та випереджаючої освіти для населення із урахуванням регіональних особливостей та потреб, стимулюванні наукової діяльності та підвищенні інноваційної культури в регіонах (с. 325-326);

- систему забезпечення економічної безпеки регіональних господарських систем в умовах становлення нового регіоналізму в Україні що містить моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів та PEST-аналіз, спрямована на розроблення стратегічних заходів забезпечення економічної безпеки на рівні регіонів та держави, створення компенсаційного механізму (с. 311-319);

- методичний підхід до оцінювання впливу державної регіональної політики на модернізаційний стан просторових господарських систем в умовах становлення нового регіоналізму, який побудовано на розв'язку системи диференціальних рівнянь моделі соціально-економічного розвитку за принципом максимуму Л. С. Понтрягіна (с. 256-264);

- методичний підхід до прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів в умовах становлення нового регіоналізму, який побудований на розрахованих оптимальних значеннях комплексного інтегрального індексу модуля функціоналів становлення нового регіоналізму із урахуванням вагових коефіцієнтів впливу модулів інтегральних індексів функціоналів, встановлених за системно-ієрархічним підходом (с. 354-356);

Набуло подальшого розвитку: понятійно-категоріальний апарат теорії розвитку продуктивних сил і регіональної економіки за рахунок поглиблення сутності таких понять, як: *регіоналізація* – як багатоаспектний та багатовимірний процес підвищення значущості територіальних формувань різного таксономічного рівня, що супроводжується інституційними змінами, каркасом яких є субсидіарність та децентралізація владних повноважень, з урахуванням глобалізаційних та інтеграційних процесів (с. 69); *регіоналізм* – як концепція, що передбачає розширення повноважень та відповідальності на субнаціональному та субрегіональному рівнях, набуття регіонами суб'єктності та конкурентоспроможності на міждержавному рівні (с. 78); *новий регіоналізм* – як система чинників, важелів, механізмів та інструментів інституціонального та управлінського впливу державних і місцевих органів влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського

суспільства, спрямованих на модернізацію економіки, соціальну комфортність та екологічну безпеку проживання населення на конкретних територіях, наділених відповідними функціями, набуваючи нових ознак суб'єктності, просуваючи свої інтереси та пріоритети в поєднанні з відповідальністю за їх реалізацію, залишаючись відкритими для подальшої інтеграції (с. 101); *модернізація економіки регіонів* – як цивілізаційно-суспільний процес, котрий включає розроблення та запровадження нових підходів до якісно нового розвитку суспільних систем і нових методів управління цими процесами на просторовому рівні (с. 164); *регіональна суспільна система* – як відкрите субнаціональне формування, цілісність якого законодавчо забезпечує просторово-часове поєднання господарської діяльності, суспільних явищ, об'єктів, процесів та раціональне ставлення до довкілля (с. 86);

- концептуальні підходи щодо стратегічних заходів інноваційного розвитку регіонів, що базуються на урахуванні: потреб та можливостей регіонів, їх соціально-економічному розвитку, тенденцій міжнародного інноваційного співробітництва регіону, супроводжуються постійними заходами підтримки та стимулювання інноваційних процесів на регіональному рівні (с. 335-339);

- теоретико-методологічні засади інституціонального забезпечення розвитку регіональних суспільних систем та становлення нового регіоналізму в Україні, які спрямовані на запровадження системи стратегічного планування регіонального та місцевого розвитку, розроблення заходів щодо розвитку взаємозв'язків між різними рівнями влади, активізацію мережи недержавних інституцій регіонального та місцевого розвитку (с. 237-238);

- формування інструментарію активізації залучення інвестицій за використанням державно-приватного партнерства, який спрямований на удосконалення методології та механізму надання підтримки з державного або регіонального бюджетів для реалізації інвестиційних проектів за використанням державно-приватного партнерства (с. 349-353);

- методичний підхід до оцінювання рівня розвитку регіонів, що базується на обґрунтуванні, відповідно до принципів системності, узгодженості та оптимальності, системи часткових показників соціально-економічного розвитку, їх стандартизації, розрахунку інтегральних індикаторів складових соціально-економічного розвитку із визначенням вагових коефіцієнтів впливу за використанням методу множинної регресії та розрахунку інтегрального індексу соціально-економічного розвитку регіонів (с. 246-255).

Важливість результатів досліджень для науки та практики

Результати дисертаційної роботи Р. В. Тульчинського у теоретичній, експериментальній та апробаційній частинах дають підстави зробити висновки щодо їхніх можливостей використання:

- *для науковців* в контексті: удосконалення понятійно-категоріального апарату теорії розвитку продуктивних сил і регіональної економіки за рахунок поглиблення сутності таких понять, як: регіоналізація, регіоналізм, новий регіоналізм, модернізація економіки регіонів, регіональна суспільна система, регіон. А також, наукові положення теорії регіонального розвитку, що базуються на: засадах концептуальних положень становлення нового регіоналізму, що ґрунтується на комплексному підході; системі загальноекономічних (науковості, комплексності, історизму, онтологічності, діалектичності, об'єктивності, збалансованості, ефективності) та специфічних (безперервності, унітарності, варіантності, доцільності, адаптивності, саморозвитку, субсидіарності, транспарентності, паритетності, цілеспрямованості, інтеграційності, аксіологічності) принципів; функціоналах становлення нового регіоналізму, що містять функції та їх підфункції, спрямовані на узгодження мети і завдань становлення нового регіоналізму та підвищення рівня життя населення регіонів шляхом модернізації економіки регіональних суспільних систем. Обґрунтування теоретико-методологічних концептуальних положень нового регіоналізму за

якими він являє собою явище, ідеологічну концепцію, що передбачає розширення повноважень та відповідальності регіонів, набуття регіонами, які можуть і не співпадати з офіційними адміністративними кордонами, суб'єктності та конкурентоспроможності на світовому ринку. Це зумовлено прагненням до модернізації економіки, за якого регіони виступають субнаціональними територіями із відповідними закріпленими функціями, набуваючи нових ознак суб'єктів, просувають свої інтереси та пріоритети, а також більш самостійними економічними одиницями, залишаючись відкритими для подальшої інтеграції;

- *для суб'єктів регіональних суспільних систем*: інструментарій активізації залучення інвестицій за використанням державно-приватного партнерства; концептуальні підходи щодо стратегічних заходів інноваційного розвитку регіонів, що супроводжуються постійними заходами підтримки та стимулювання інноваційних процесів на регіональному рівні; засади інституціонального забезпечення розвитку регіональних суспільних систем та становлення нового регіоналізму в Україні;

- *для органів виконавчої влади*: методичний підхід до: оцінювання соціально-економічного розвитку регіонів, що базується на обґрунтуванні системи часткових показників соціально-економічного розвитку, їх стандартизації, розрахунку інтегральних індикаторів складових соціально-економічного розвитку із визначенням вагових коефіцієнтів впливу за використанням методу множинної регресії та розрахунку інтегрального індексу соціально-економічного розвитку регіонів; оцінювання впливу державної регіональної політики на модернізаційний стан просторових господарських систем в умовах становлення нового регіоналізму, який побудовано на розв'язку системи диференціальних рівнянь моделі соціально-економічного розвитку за принципом максимуму Л. С. Понтрягіна задля впровадження заходів зменшення асиметричності соціально-економічного розвитку регіонів; прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів в умовах становлення нового регіоналізму, який побудовано на розрахованих

оптимальних значеннях комплексного інтегрального індексу модуля функціоналів становлення нового регіоналізму із урахуванням вагових коефіцієнтів впливу модулів інтегральних індексів функціоналів;

- для навчального процесу при викладанні дисциплін «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка», «Державне та регіональне управління», «Менеджмент», «Публічне адміністрування», «Стратегічне управління» при підготовці навчальних програм, курсів, розділів підручників, навчальних посібників, методичних розробок.

Одержані результати впроваджено у роботі та практичній діяльності: Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин Верховної Ради України: при опрацюванні проектів регуляторних актів відповідно до Указу Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» в частині дерегулювання господарської діяльності та «Концепції державної цільової програми розвитку агропромислового сектору економіки на період до 2021 року» – в межах децентралізації влади пропозиції щодо розробки та укладання багатосторонніх договорів із визначенням чіткої взаємодії та співпраці між суб'єктами АПК регіонів, органами регіональної влади та територіальними громадами, а також щодо інституціональних та управлінських детермінант становлення нового регіоналізму, спрямованих на розвиток агропромислового комплексу регіонів (довідка № 04-11/16-270 від 01.12.2017 р.); Комітету з питань європейської інтеграції Верховної Ради України: при опрацюванні проектів, відповідно до етапів запровадження та об'єктивних передумов типологізації політики у країнах Європейського Союзу, а також парадигми нового регіоналізму у роботі Комітету було використано пропозиції, запропоновані у консолідованій концепції задіяння інституціональних та управлінських детермінант становлення нового регіоналізму в Україні щодо модифікації ролі регіонів за принципом субсидіарності та модернізаційні аспекти якості управлінського середовища відповідно до вимог стандартів Європейського Союзу (довідка № 116/87-18 від 18.04.2018 р.); Міністерства інфраструктури України відповідно плану

заходів щодо виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та «Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» щодо інтеграції національної транспортної мережі до загальноєвропейської та поліпшення транспортної доступності в межах регіону та модернізаційних детермінант адаптації інституціонального середовища в умовах становлення нового регіоналізму в Україні, спрямованих на розбудову мережі недержавних інституцій регіонального та місцевого розвитку, активізацію державно-приватного партнерства та узгодженості інтересів органів регіонального управління, місцевого самоврядування, бізнесу, недержавних організацій та населення (довідка № 10-17/227 від 11.10.2017 р.);

Полтавською обласною державною адміністрацією – пропозиції щодо підвищення ефективності місцевих податків та зборів за рахунок: удосконалення механізму фіскального контролю, спрямованого на формування єдиної бази даних та прозорої системи обліку платників податків; своєчасного забезпечення відповідними асигнуваннями видатків місцевих бюджетів; впровадження механізмів ефективного бюджетного управління та стимулювання цільового використання об'єднаними територіальними громадами коштів місцевих бюджетів, у тому числі, зосереджених на депозитних рахунках; спрямування розроблення заходів щодо розвитку взаємозв'язків між різними рівнями влади, правової розбудови інституцій місцевого та регіонального управління, спроможних нести відповідальність та досягати поставлених загальнодержавних та регіональних цілей, з урахуванням потреб населення регіонів (довідка № 519/01 - 10 від 15.08.2018 р.);

Васильківською районною державною адміністрацією Київської області: пропозиції автора щодо удосконалення інституціонального забезпечення у напрямі запровадження стратегічного планування та програмування місцевого розвитку, а також їх моніторингу за умов участі, координації дій та інтересів центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та наявного ресурсного потенціалу територій (довідка № 923/6 - 27 від 18.07.2018 р.);

Результати дослідження теоретичного та прикладного характеру використано у навчальному процесі ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (акт впровадження № 01/13011-а від 03.05.2018 р.) при викладанні дисциплін «Розвиток продуктивних сил та регіональна економіка», «Державне та регіональне управління», «Менеджмент», «Публічне адміністрування», «Стратегічне управління» для студентів освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр» галузі знань 07 «Управління і адміністрування»

Повнота отриманих результатів дослідження

Основні положення і висновки опубліковано у 68 наукових працях загальним обсягом 159,26 друк. арк. (особисто автору належить 51,79 друк. арк.), у т.ч.: 2 монографії (з них 1 – одноосібна); 5 – розділи у колективних монографіях (з них 3 – опубліковані за кордоном); 28 публікацій у наукових фахових виданнях (з них 22 – у виданнях, внесених у міжнародні наукометричні бази даних); 4 публікацій у інших виданнях України (з них 3 – у виданнях, внесених у міжнародні наукометричні бази даних); 2 – статті у міжнародних виданнях; 27 – у матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій.

Основні результати та положення, які винесені на захист, опубліковані у журналах та збірниках, пройшли достатню апробацію і відповідають вимогам МОН України.

Оцінка змісту дисертації, її мови та завершеності в цілому

Дисертаційна робота написана діловою українською мовою з науковим стилем її викладу та використанням спеціальної термінології. Дисертаційна робота викладена на 505 сторінках комп'ютерного тексту, основний зміст роботи викладено на 364 сторінках, складається із анотації, вступу, 5 розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Текст ілюстрований 37 рисунками і містить 55 таблиць.

Дискусійні положення та критичні зауваження

Зазначаючи змістовність поданої до захисту дисертації, обґрунтованість її основних положень, висновків і рекомендацій, не можна водночас залишити без уваги і певні недоліки та дискусійні положення:

1. Підпункт 2.2, визначений як «Методичні підходи до оцінки впливу державної регіональної політики на модернізаційний стан просторових господарських систем», хоча по тексті параграфу розглядаються методи оцінювання соціально-економічного розвитку регіонів. Приділення більше уваги саме методичним підходам до оцінювання впливу державної регіональної політики на модернізаційний стан регіонів надало б можливість більш чіткого розуміння наукового доробку різних авторів в цьому напрямі.

2. Для оцінювання впливу державної регіональної політики на модернізаційний стан просторових господарських систем автором запропоновано розраховувати комплексний інтегральний індекс модуля функціоналів становлення нового регіоналізму (с. 257-258, табл. 4.4), що вимагає пояснення: індекс є комплексним, чи інтегральним?

3. Автору доцільно було б для візуалізації та більш чіткого уявлення про послідовність етапів здійснення оцінювання впливу державної регіональної політики на модернізаційний стан просторових господарських систем в умовах становлення нового регіоналізму розробити алгоритм проведення послідовності запропонованого методичного підходу.

4. Недостатня увага приділена децентралізації владних повноважень як стратегічному вектору задіяння просторового потенціалу щодо становлення нового регіоналізму в Україні.

5. В дисертаційній роботі відсутнє графічне зображення впливу інституціональних та управлінських детермінант на становлення нового регіоналізму в Україні, що, у свою чергу, збагатило б роботу.

6. На наш погляд, у роботі недостатньо уваги приділено чіткому визначенню, характеристиці й детальному обґрунтуванню процесу

фінансової децентралізації, яка розпочата в Україні. Ці питання потребують більш глибокого та детального опрацювання, зважаючи на їх важливість для регіонального розвитку в умовах становлення нового регіоналізму.

7. Дослідивши умови соціально-економічного розвитку регіонів (с. 313-317), автором отримано результати PEST-аналізу, що входить в систему забезпечення економічної безпеки регіональних господарських систем в умовах становлення нового регіоналізму в Україні (табл. 5.1, с. 315-317). Проте, зазначені фактори не в повній мірі дозволяють виявити першочергові стратегічні заходи забезпечення економічної безпеки регіонів та не відображають специфіки становлення нового регіоналізму в Україні.

8. Обґрунтовуючи стратегічні заходи щодо задіяння інституціональних та управлінських детермінант становлення нового регіоналізму (с. 346-351), автору слід було вказати, яким чином та з яких джерел будуть залучені фінансові ресурси для реалізації стратегічних заходів.

Визначенні критичні зауваження та дискусійні положення не можуть суттєво вплинути на загальну позитивну оцінку дисертації.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Тульчинського Ростислава Володимировича на тему: «Інституціональні та управлінські детермінанти становлення нового регіоналізму в Україні» є самостійним завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, відзначається науковою новизною і практичною значимістю, викладена з логічною послідовністю, діловою мовою з кваліфікованою інтерпретацією основних положень, які впливають з власних досліджень дисертанта та глибокого узагальнення наукових публікацій. Зазначене дає підставу стверджувати, що дисертація за своїм змістом, науково-прикладною сутністю та оформленням відповідає вимогам пп. 9, 10, 12, 13 та 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 656 від

19.08.2015 р. та № 1159 від 30.12.2015 р.), які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, а її автор Тульчинський Ростислав Володимирович заслуговує присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Офіційний опонент,
 доктор економічних наук, професор,
 декан обліково-фінансового факультету,
 професор кафедри маркетингу та реклами
 Вінницького торговельно-економічного інституту
 Київського національного торговельно-
 економічного університету

Заяв. № 127 від 06.12.2018р.
 Заступник секретаря СВР № 49.051.01

[Handwritten signature]